

6 20 AASTAT ESTONIA HUKUST

ERAKOGU

ILU JA ARMASTUS: «Miks me elame? Ilu ja armastuse pärast,» küsib ja vastab Estonia katastroofis ema kaotanud Toomas Edur. «Ilu ja armastust ema mulle andis ning mina viin seda edasi.» Sel 1994. aasta septembris tehtud pildil on Toomasest vasakul tema õde Annett ja paremal ema Ljudmilla, keda lähedased tavatsesid hüüda Lucyks.

TOOMAS EDUR: pärast Estonia katastroofi puudusin nädal aega töölt, tahtsin omaette olla

«Mina olin Londonis, kui Estonia katastroof juhtus,» kõneleb Eesti rahvusballeri juht Toomas Edur (45), kellelt toonane tragöödia võttis ema. «Pärast seda puudusin tükki aega töölt, nädal kindlasti. Oleks võinud proovis käia, aga ma ei suutnud, eelistasin omaette olla. Väga raske oli.»

Toona olid Toomas Edur ja Age Oks Inglise rahvusballeri solistid. Toomase ema Ljudmilla oli õige pisut enne laevaõnnetust neil Londonis külas käinud ja vaadanud seal lavastuse «Giselle» proovi.

«Pärast oli mul just sellepärast «Giselle'i» raske tantsida,» meenutab Toomas. «Seal on stseen, kus krahv Albert läheb kalmistule ja viib oma armastatu hauale lilli. Sel hetkel hakkas ema kõvasti nutma, ta nagu tundis midagi ette. Tõin ka pärast õnnetust oma ema mälestuseks Estonia lilli.»

lõpuks võime oma eluga edasi minna.

«Oskus pärast ema kaotust edasi elada, tuli kuidagi vaikselt – sõbrad aitasid palju: nad püüdsid olla lõbusad, nalja visata, et mind kaotusvalust eemale kiskuda,» jutustab Toomas, et lähedaste kaotuse järel endaga toime tulemine tuleb pikapeale. Kiiresti ei juhtu midagi. Tema puhul aitas protsessile kaasa tõik, et ballet oli ta viinud Inglismaale.

«Viskasin lilled merre, see oli mulle tähtis hetk»

ning tõin hoopis õe enda juurde Londonisse.»

«Estonia laeva hukk läks eestlastele südamesse – neid oli laeval palju,» arutleb Toomas. «Pealegi oli Eesti toona noor riik, kerge ei olnud kellelgi.»

Toomas lisab, et hiljem sattus ta koos Agega esinema balletistaaride programmi ristlulaeval Mermoz. «Seal viskasin lilled merre – mitte just kaugel kohast, kus Estonia uppus, see oli minu jaoks tähtis hetk,» ütleb ta. «Ma leian, et me ei tohi Estonia katastroofi unustada, aga ega see tohi ka olla sedamoodi mäletamine nagu oli Titanicu esemete eksponeerimine. Ma saan aru, et selline näitus, mis räägib maailma suurimast laevast, on väga põnev,»

ILU JA ARMASTUS: «Miks me elame? Ilu ja armastuse pärast,» küsib ja vastab Estonia katastroofiga ema kaotanud Toomas Edur. «Ilu ja armastust ema mulle andis ning mina viin seda edasi.» Sel 1994. aasta septembris tehtud pildil on Toomasest vasakul tema õde Annett ja paremal ema Ljudmilla, keda lähedased tavatsesid hüüda Lucyks.

TOOMAS EDUR: pärast Estonia katastroofiga puudusin nädal aega töölt, tahtsin omaette olla

«Mina olin Londonis, kui Estonia katastroof juhtus,» kõneleb Eesti rahvusballeti juht Toomas Edur (45), kellelt toonane tragöödia võttis ema. «Pärast seda puudusin tükk aega töölt, nädal kindlasti. Oleks võinud proovis käia, aga ma ei suutnud, eelistasin omaette olla. Väga raske oli.»

Toona olid Toomas Edur ja Age Oks Inglise rahvusballeti solistid. Toomase ema Ljudmilla oli õige pisut enne laevaõnnetust neil Londonis külas käinud ja vaadanud seal lavastuse «Giselle» proovi.

«Pärast oli mul just sellepärast «Giselle'i» raske tantsida,» meenutab Toomas. «Seal on stseen, kus krahv Albert läheb kalmistule ja viib oma armastatu hauale liiliaid. Sel hetkel hakkas ema kõvasti nutma, ta nagu tundis midagi ette. Tõin ka pärast õnnetust oma ema mälestuseks Eestisse liiliaid, kuid seda «Giselle'i» stseeni ei saanudki ma õieti tantsida, pisarad voolasid kogu aeg.»

Toomas ütleb, et see kirjeldus võib kõlada teatraalselt, aga ta ema oligi teatraalne. «Me praktiliselt elasime teatris, vaatasime etendusi teiselt rõdult. Tänu sellele ma sattusin balletimaailma, mind paelus balletimaailma võlu.»

Ehkki ema surm tabas Toomast nii valusalt, et ta ei suutnud teatriproovigi minna, tuli

lõpuks võime oma eluga edasi minna.

«Oskus pärast ema kaotust edasi elada, tuli kuidagi vaikselt – sõbrad aitasid palju: nad püüdsid olla lõbusad, nalja visata, et mind kaotusvalust eemale kiskuda,» jutustab Toomas, et lähedaste kaotuse järel endaga toime tulemine tuleb pikapeale. Kiiresti ei juhtu midagi. Tema puhul aitas protsessile kaasa tööik, et ballet oli ta viinud Inglismaale.

«Viskasin lilled merre, see oli mulle tähtis hetk.»

«Kuna olime tollel ajal kaugel, elasime juba neljandat aastat abikaasa Agega Inglismaal, siis seal tundus kogu aeg, et ema ei olegi lahkunud, vaid viibib kuskil Eestis. Mu õel, kellele ema just selle laevaga külla sõitis, oli palju keerulisem. Tal oli väga suur stress, sest ta töötas ise laeva peal. Ta tundis neid inimesi, kes seal töötasid, see oli väga šokeeriv talle. Mina sel ajal Eestisse ei tulnud, ei olnud mõtet tulla

ning tõin hoopis õe enda juurde Londonisse.»

«Estonia laeva hukk läks eestlastele südamesse – neid oli laeval palju,» arutleb Toomas. «Pealegi oli Eesti toona noor riik, kerge ei olnud kellelgi.»

Toomas lisab, et hiljem sattus ta koos Agega esinema balletistaaride programmi ristlusalal laeval Mermoz. «Seal viskasin lilled merre – mitte just kaugel kohast, kus Estonia uppus, see oli minu jaoks tähtis hetk,» ütleb ta. «Ma leian, et me ei tohi Estonia katastroofiga unustada, aga ega see tohi ka olla sedamoodi mäletamine nagu oli Titanicu esemete eksponeerimine. Ma saan aru, et selline näitus, mis räägib maailma suurimast laevast, on väga põnev, aga austust hukkunute mälestuse vastu peab alati olema.»

Kui inimesed kuulevad, et Toomase ema hukkus Estonia katastroofiga, on nad küsinud, kuidas Toomas saab olla, sest tal pole isegi kuskile lilli viia. Päris nii see siiski ei ole. «Õnneks ma elan Estonia hukkunutele püstitatud mälestussambale nii lähedal, et käime seal koos tütre Elizabethiga lilli panemas. Loomulikult on need liiliaid...»

AIGI VIIRA